

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

1. แนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.2 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1 ด้านการดำเนินชีวิต
 - 2.2 ด้านความคิด
 - 2.3 ด้านการเรียนรู้
 - 2.4 ด้านสังคม
 - 2.5 ด้านสิ่งแวดล้อม
 - 2.6 ด้านวัฒนธรรม
 - 2.7 ตัวอย่างการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
4. บริบทของ ตำบลลาดสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานให้แก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติแก่ประชาชน โดยยึดหลัก “ทางสายกลาง” ท่ามกลางมรสุมเศรษฐกิจที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายสรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ความพอเพียง คือ รู้จักพอประมาณ พออยู่ พอมี พอกิน พอใช้ ประหยัด และไม่เบียดเบียนผู้อื่น
2. ความมีเหตุผล คือ ตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพอเพียงต้องใช้เหตุผล และพิจารณาด้วยความรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ เตรียมใจให้พร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
4. การมีความรู้ คือ นำความรู้มาใช้ในการวางแผนและดำเนินชีวิต
5. การมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

พระเวส วัสสี (2542 : 34) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่มีรูปแบบเป็นทางสายกลางหรือแบบเศรษฐกิจมีชนิมาปฏิบัติเพราะเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้ามาด้วยกันทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

อำพล เสนาณรงค์ (2546 : 9-11) กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การพยายามพึ่งตนเองช่วยตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ให้พอมีพอกิน โดยเฉพาะอาหารและที่อยู่อาศัย ส่วนที่ไม่สามารถผลิตเองได้ก็แลกเปลี่ยนหรือซื้อจากภายนอกบ้าง แต่ควรซื้อและใช้ของที่ผลิตได้ในท้องถิ่นหรือในประเทศมากที่สุด พยายามก่อกำหนดน้อยที่สุดและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เพื่อให้รายจ่ายไม่เกินรายรับ เศรษฐกิจพอเพียงคือการยึดเส้นทางสายกลาง (มีชนิมาปฏิบัติ) ในการดำรงชีวิต โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง

เกษม วัฒนชัย (2550 : 11) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์และเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยากที่สุด

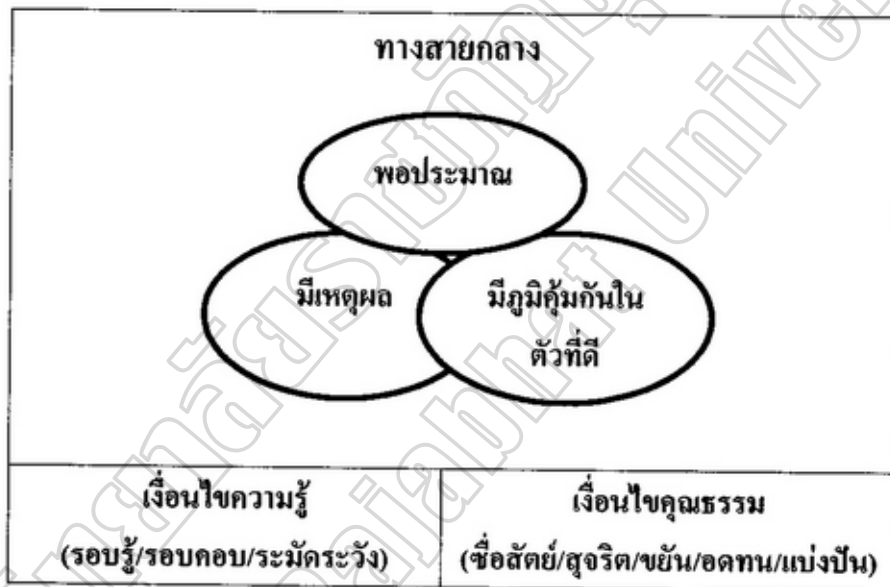
สุเมธ ดันติเวชกุล (2551 : 17) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

กล่าวโดยสรุปเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ทางสายกลางที่เชื่อมโยงกับจิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยใช้หลักการพึ่งตนเองและเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการปฏิบัติตน

ของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐในการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยากยิ่ง

หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญา คือแนวทางในการนำหลักการไปประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วางไว้ และทำให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด จึงจะก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติและบ้านเมือง ตลอดจนการยอมรับของนา ๆ อารยะประเทศทั่วโลก ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบหลักโดยการใช้ทางสายกลางคือ มีความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความมีเหตุผล ดังภาพประกอบ 1

ชีวิต/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม

ก้าวหน้าอย่างสมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

ภาพประกอบ 1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : (กระทรวงมหาดไทย, 2551 : 5)

จากภาพประกอบ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณา 5 ประการคือ

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงมีคุณลักษณะ 3 ประการได้แก่

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน คำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ และเงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ประเวศ วะสี. (2542 : 9) ได้กล่าวถึงปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งชาติหรือเป็นหนึ่งในระเบียบวาระริบค่านของชาติอันประกอบด้วย

- 1) สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่
- 2) สร้างเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน

- 4) ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ
- 5) ปฏิรูปการศึกษา
- 6) ปฏิรูปสื่อ
- 7) ปฏิรูปกฎหมายที่เชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้ประเทศไทยมีฐานะที่เข้มแข็งและเติบโตได้อย่างสมดุล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2547ข : 1) ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางดำรงอยู่ปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทาง สายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือความพอมี พอกิน ซึ่งเป็นนโยบายที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตให้พอมี พอกิน ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหรา พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภ ความพอประมาณความมีเหตุผล อย่างมากคนเราก็ออยู่เป็นสุข การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ รู้จักประมาณตนในด้านต่าง ๆ การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวคือ เตรียมพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอก ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความมีวินัยและความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ความมีเหตุผลคือ ใช้ "สติ" ตรีภตรองอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ คิดถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสภาพแวดล้อม คำนี้ถึงผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550 : 13-42) เศรษฐกิจพอเพียงต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ใช้หลักวิชาการข้อมูลในการตัดสินใจ ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตข้าราชการต้องไม่โกง มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ ส่งผลในผู้ที่นำไปปฏิบัติมีชีวิตที่พอเพียงไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตที่ธรรมคสามัญแบบเรียบง่าย ชีวิตสบายๆ ไม่เกร่งเครียด และมีคุณธรรมความดีเป็นฐานที่มั่นคงของชีวิต

องค์ประกอบหลักการเศรษฐกิจพอเพียง

การนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดความสมดุลและพร้อมรับการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี โดยมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ประการดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ
3. ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 9)

แนวคิดการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานสถาบันราชภัฏ. (2544 : 44-53) ได้รวบรวมและสรุปแนวคิดการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการนำไปใช้ 6 ด้าน ดังนี้

ด้านการดำเนินชีวิต

แนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกรตามแนวพระราชดำริ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการทฤษฎีใหม่ทั้ง 3 ชั้น ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงน่าจะนำมาใช้เป็นแบบอย่างของการพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไป โดยมีแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิต

6 ประการ

1. ยึดหลักความประหยัด คัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้านที่ไม่จำเป็น ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง
2. ยึดหลักการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม
3. ยึดหลักการละเลิกการแก่งแย่งประ โยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพ แบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง
4. ยึดหลักการไม่หยุดนิ่งที่จะหาวิธีใช้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ต้อง ขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีราย ได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
5. ยึดหลักการปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป การดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชีวิตมีความสุข ไว้ดังนี้
ต้องพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ทำเองกินเองใช้เอง ต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลคุ้มค่า ที่สุดเกิดประโยชน์ที่สุด ต้องไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดี ได้คุณภาพ
6. ต้องมีส่วนร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่ โดยไม่เหลียวแลกัน

ด้านความคิด

แนวพระราชดำริที่มีความยิ่งใหญ่ทางความคิด 9 ประการ คือ

1. เป็นแนวคิดที่ก้าวพ้นเขตแดนความคิดแบบตะวันตก ซึ่งมีอิทธิพลต่อทฤษฎี และวิธีการปฏิบัติทางการพัฒนา คือความคิดตะวันตก มีลักษณะเป็น เอกนิยาม(Unitary Singularity, Uniformity) และทวินิยม (Duality, Binary, Eitheyor Polarity) แต่ พระราชดำริทฤษฎีใหม่มีลักษณะเป็นพหุนิยม (Plurality, Multiplicity, Multiple) ในอดีตเรามักคิด

แก้ไขปัญหาก็อบทุกเรื่องด้วยหลักและวิธีคิดแบบเอกนิยมหรือไม่กี่แบบทวินิยม เช่นการเกษตรของเรามากแนะนำให้ปรับเปลี่ยนที่นาเป็นพืชไร่ และคิดว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ คือการปรับเปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมนี้เป็นหลักคิดแบบทวินิยม

2. เป็นแนวคิดที่ก้าวพ้นเพดานความคิดแบบวิภาษวิธี (Dialectical) ซึ่งถือว่ามี Thesis-Antithesis-Synthesis โดยธาตุหรือส่วนที่มีคุณลักษณะเหนือกว่า มีพลังแรงกว่า เมื่อแย้งกับธาตุหรือสิ่งที่ด้อยกว่าก็จะมีผลปรับเปลี่ยนให้ธาตุหรือส่วนเดิมแปรผันในเชิงคุณภาพไปเป็นธาตุส่วน ซึ่งมียุคคุณลักษณะใหม่

ทฤษฎีใหม่ต่างไปจากแนวคิดดังกล่าวตรงที่ว่า ทฤษฎีใหม่ ยอมรับการดำรงอยู่ร่วมกันของสิ่งที่แตกต่างกัน เช่น เกษตรแบบพึ่งตนเองดำรงอยู่ร่วมกับการผลิต การเกษตรอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะเกษตรพอเพียงไปเป็นการผลิตรูปแบบอื่น

3. เป็นแนวคิดที่ปฏิบัติได้ ทำให้เห็นจริงได้ จึงเป็นทฤษฎีที่ผนึกประสานเป็นเนื้อเดียวกันกับการปฏิบัติ มิใช่เป็นเพียงทฤษฎีลอยๆ ปฏิบัติไม่ได้

4. เป็นทฤษฎีที่มีความง่าย ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย จึงมีพลังสูงสุด คนทั่วไปทุกระดับสามารถเข้าใจ เข้าถึง และนำไปทำให้เห็นผลจริงได้

5. เป็นทฤษฎีที่นำประสบการณ์ของไทย และลักษณะทางสภาพแวดล้อมลมฟ้าอากาศ การเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาล วิถีชีวิตฐานะทางเศรษฐกิจ สถานการณ์เฉพาะหน้าและอนาคต ตลอดจนลักษณะเด่นของชีวิตความเป็นอยู่และการผลิตของไทย ซึ่งเป็นประเทศผลิตธัญญาหารและมีส่วนเกินทางการผลิตธัญญาหารมารวมกันขึ้นเป็นทฤษฎีใหม่

6. เป็นแนวคิดที่สมสมัย และได้จังหวะเวลาเหมาะ ในการเตือนให้ผู้มีบทบาททางการเมืองและดำเนินการตามนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศ ให้มีสติและความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศ

7. เป็นแนวคิดที่แฝงไว้ซึ่งปรัชญาในการดำรงชีพและดำรงชาติด้วย มิใช่เป็นแต่เพียงทฤษฎีทางเศรษฐกิจหรือทฤษฎีด้านหนึ่งด้านใด โดยเฉพาะ หากเป็นทฤษฎีแบบองค์รวม (Holistic Theory) เพราะมีหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และปรัชญาการดำรงชีวิต อีกทั้งยังมีผลในทางการส่งเสริมจริยธรรม (Ethics) แห่งความพอ และความพอเพียงด้วย (Enough และ Subsistence)

8. เป็นแนวคิดที่มีพลังในการกระตุ้นผู้ยากไร้ มีพลัง เข้าใจถึงความเป็นจริง ไม่มีด้อย หรือท้อแท้ท้อถอยในโชคชะตา เพราะผู้ปฏิบัติสามารถมีความสุขได้ตามอัธยาศัย และใจหลักของสัน โดษ ไม่ถูกมองหรือทับถมว่าผู้ด้อยพัฒนา หรือมีปัญหาเป็นขวากหนามการพัฒนา

9. เป็นแนวคิดที่ปลอดจากการผลประโยชน์ และอุดมการณ์ จึงเป็นทฤษฎีใหม่ที่มีความเป็นสากล สามารถนำไปใช้ได้โดยปราศจากข้อข้องใจด้านการเมือง ย่อมเป็นผลดีต่อประเทศที่มีปัญหาคล้ายกับประเทศทั้งในเอเชีย ลาตินอเมริกา แอฟริกาหรือแต่ในโลก

ด้านการเรียนรู้

“ทฤษฎีใหม่” คือการเรียนรู้เพื่ออิสรภาพของชีวิต โดยมีมุมมองว่าทฤษฎีใหม่คือหลักการพัฒนาชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและคุณธรรมประจำใจ ผู้ที่ศึกษาทฤษฎีใหม่ต้องปฏิบัติจริง ทำงาน ทำใจ ใช้สติปัญญาให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง การศึกษา คือ วิถีชีวิต วิถีคุณธรรม และวิถีของปัญญาธรรม ทฤษฎีใหม่แสดงให้เห็นถึงลักษณะบูรณาการของการเรียนรู้เป็นองค์รวมของการพัฒนาชีวิตที่ประหยัคเรียบง่ายสอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ ทักษะวิธีการทำงานที่เน้นความเพียรและเป้าหมายสู่ความพอเพียงพื้นฐานของมนุษย์ ทฤษฎีใหม่แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้จากการกระทำ ปรับปรุง แก้ไขผลที่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาทฤษฎีใหม่จึงเรียนรู้ทักษะชีวิตพร้อมเผชิญ ผจญ ผสมผสานความคิดและจัดการกับปัญหาได้ เมื่อพระองค์พระราชทานหลักการและความรู้แล้วทรงติดตาม ตรวจสอบ ชี้แนะและช่วยเหลือด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ซึ่งตรงกับหลักการนิเทศการศึกษาที่เกิดประสิทธิภาพ สามารถสรุปเป็นสูตรที่ได้จากทฤษฎีใหม่ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้และการศึกษาได้ คือ “พูดน้อยทำมาก พากเพียร เรียนรู้ตลอดชีวิต กิติกตต้องด้วยปัญญา” ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ทฤษฎีใหม่ : สรรค์สร้างชีวิตอิสระ
ที่มา : (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2544 : 52)

จากภาพประกอบ 2 ทฤษฎีใหม่กับการศึกษาว่าด้วย การจัดการศึกษาควรมุ่งให้คนได้มีแนวคิดใหม่ ทฤษฎีใหม่ ที่จะเป็ประโยชน์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การจัดการศึกษาทุกระดับ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนควรเรียนรู้ที่จะนำทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติ และนำภาคปฏิบัติมาสรุปลงเป็นทฤษฎี รวมทั้งควรเรียนรู้ที่จะระดมทรัพยากรทั้งของภาครัฐและเอกชน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการและการศึกษาอย่างต่อเนื่องและได้ทำการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีใหม่ว่า มีแนวคิดหลักที่สำคัญ 7 ประการ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ความเป็นอิสระภาพ การบริหารจัดการ การทำงาน การพัฒนา การมีส่วนร่วม และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแนวคิดดังกล่าวแฝงตัวอยู่ในทฤษฎีใหม่ทั้งสิ้น และเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาพลเมืองของประเทศให้มีการดำรงชีวิตอยู่รอด อยู่ดี มีคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น ส่วนการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีใหม่ในการจัดการศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ได้ 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ การประยุกต์ใช้ในด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา ดังภาพประกอบ 3 และ 4

ภาพประกอบ 3 : องค์รวมของกระบวนการเรียนรู้ตาม “ทฤษฎีใหม่”
ที่มา : (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2544 : 53)

ภาพประกอบ 4 : ทฤษฎีใหม่ : สร้างสังคมการเรียนรู้
ที่มา : (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2544 : 53)

จากภาพประกอบ 3 และ 4 แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาควรมุ่งให้คนได้มีแนวคิดใหม่ทฤษฎีใหม่ ที่จะประโยชน์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการจัดการศึกษาทุกระดับ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนควรเรียนรู้ที่จะนำทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติ และนำภาคปฏิบัติมาสรุปเป็นทฤษฎี รวมทั้งควรเรียนรู้ที่จะระดมทรัพยากรทั้งของภาครัฐและเอกชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ด้านสังคม

เศรษฐกิจพอเพียงมีแนวคิดหลักอยู่ 7 ประการ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง
2. ความเป็นอิสระภาพ
3. การบริหารจัดการ
4. การทำงาน
5. การพัฒนา
6. การมีส่วนร่วม
7. การระบุงการใช้ทฤษฎี แนวคิดดังกล่าวอยู่ในทฤษฎีใหม่ทั้งสิ้นและเป็น

แนวคิดหลักในการพัฒนาพลเมืองของประเทศให้มีการดำรงชีวิตอยู่รอด อยู่ดี มีคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น

สูตรของการปฏิบัติงานพัฒนาจากพระราชดำรัสว่า การพัฒนาส่งเสริมกิจการงานใดๆ ให้เจริญก้าวหน้าไปจนบรรลุเป้าหมายที่ประสงค์นั้น เป็นต้องเริ่มจากพื้นฐานของกิจการนั้นๆ ก่อน คือ เริ่มต้นด้วยการพิจารณาสำรวจสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้ทราบแน่ชัด การทราบแน่ชัดถึงพื้นฐานโครงสร้างของงานจะทำให้ประมาณกำลังความสามารถที่จะพัฒนาต่อไปและกำหนดรู้แนวทางที่จะปฏิบัติได้ถูกต้อง เมื่อกำหนดแนวทางได้แล้วก็วางขั้นตอนการปฏิบัติให้เป็นไปตามลำดับที่สำคัญ จากนั้นก็ลงมือปฏิบัติให้จริงด้วยความหนักแน่นต่อเนื่องจนครบกระบวนการ และพอเหมาะแก่เหตุ แก่สภาวะแวดล้อมก็จะเป็นปัจจัยประกอบกันให้งานทุกอย่างก้าวหน้าไปจนบรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์ทุกประการ

การนำทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ไปสู่การปฏิบัติตามหลักวิชาการวางแผนผังภาคผังเมือง และผังชนบท ประกอบด้วยโครงการตามแผนพัฒนาสาขาต่างๆ รวม 4 แผน ดังนี้

1. แผนพัฒนาสาขาการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรตามทฤษฎีใหม่

(Agricultural Conservation Plan)

2. แผนพัฒนาสาขาการจัดตั้งชุมชน ชนบท ภายใต้การพัฒนาหน่วยพื้นที่รวมกิจกรรมอนกประสงค์ (Rural Settlement Policy Within the Planed Unit Development Plan)
3. แผนพัฒนาสาขาการปรับปรุงพื้นที่ถือครองทำการเกษตรตามทฤษฎีใหม่ (Rural Renewal Plan)
4. แผนพัฒนาสาขาการจัดตั้งชุมชนเกษตรกรใหม่ตามทฤษฎีใหม่ เพื่อพัฒนาการเกษตรยั่งยืน

ด้านสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบประชารัฐตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่โดยมีรายละเอียดการปฏิบัติดังนี้

1. เปลี่ยนความต้องการจากส่วนเกินของชีวิตมาเป็นการบริโภคเพื่อความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต ได้แก่ ปังจยี่ตี
2. วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินทั้งในระดับ ชุมชน และครัวเรือน เพื่อผลิตอาหารจากเกษตรกรรม และใช้เป็นที่อยู่อาศัย ตลอดจนทำกิจกรรมต่างๆ ตามทฤษฎีใหม่
3. วางแผนเรื่องแหล่งน้ำทั้งในระดับชุมชน และพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อการบริโภคการเกษตร ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การเลี้ยงสัตว์และกิจกรรมต่างๆ
4. วางแผนการผลิตธัญญาหารเพื่อการบริโภคของคนและเลี้ยงสัตว์ให้เพียงพอ เพื่อลดการนำเข้าจากภายนอก
5. วางแผนการผลิตอาหารเพื่อและเพื่อเป็นรายได้ โดยปลูกในรูปแบบผสมผสาน ความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพรรณไม้ผล ไม้ป่า พืชอาหารป่า พืชสมุนไพร ฯลฯ
6. วางแผนการเลี้ยงสัตว์อย่างบูรณาการ มีการคัดเลือกพันธุ์สัตว์ และพึ่งตนเองเรื่อง อาหารสัตว์
7. วางแผนการเพาะเลี้ยง ขยายพันธุ์พืช สัตว์ การเลี้ยงดู บำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว แปรรูป ถนอมอาหาร ส่วนที่เหลือการบริโภค เพื่อจัดการไปสู่การรวมกลุ่มธุรกิจชุมชน และจัดการด้านการตลาด
8. รวมความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และการจัดการความสมดุลของธรรมชาติ น้ำ ป่า การจัดการพันธุ์พืช-สัตว์ ในรูปผลิตแบบผสมผสานอย่างสมดุล ยั่งยืน และบูรณาการซึ่งกันและกันให้รวมอยู่ในพื้นที่เดียวกัน

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการสนับสนุน การแก้ไขปัญหาวัฏจักรของน้ำตามแนวพระราชดำริโดยใช้มาตรการ 2 อย่างควบคู่กันคือ การเพิ่มพื้นที่ป่า โดยการปลูกป่าและเพิ่มพื้นที่การไหลของน้ำลงสู่ทะเล โดยการปรับปรุงจุดลอกแหล่งน้ำหรือการสร้างแก้มลิง การทำ ทานบหรือสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ ตลอดจนการประยุกต์ใช้หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ ในแต่ละท้องถิ่นเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่ใช่สูตรสำเร็จตายตัวสามารถประยุกต์หรือดัดแปลงใช้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและความพร้อมของเกษตรกรเป็นสำคัญดังนั้นจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้

การเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีทั้งคุณและโทษ วัฏจักรแห่งสมดุลธรรมชาติที่สลับซับซ้อน ดังนั้นการบริหารและการจัดการศัตรูพืช โดยพึ่งพาตนเองนั้น ต้องใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ผสมผสานกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งเกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ ใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น ที่มีอยู่อย่างได้แก่ วัสดุเหลือทิ้ง วัสดุพื้นบ้าน การประดิษฐ์และใช้เครื่องมือแบบง่ายๆ การใช้พืชพื้นบ้าน การปรับเปลี่ยนแปลงศัตรูพืชให้เป็นประโยชน์ หรือเป็นผลพลอยได้จากอาชีพเสริมในการจัดการศัตรูพืชให้ได้ประโยชน์สูงสุดใช้เทคนิคต่างๆ ทั้งทางด้านการเกษตรกลวิธี ชีวะวิธี วิถีธรรมชาติ ความร้อน แสงเสียงและสารนิคพันธ์ที่มีในพื้นที่บ้านให้ประสานกันในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช สร้างสมดุลแห่งธรรมชาติด้วยวิธีการต่างๆ พร้อมกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน

ด้านวัฒนธรรม

การประยุกต์ทฤษฎีใหม่ด้านจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ได้ดำเนินการมุ่งเน้นมรรควิธีของการเดินสายกลาง ตามแนวทางพระพุทธศาสนาผสมกลมกลืนด้วยมิติทาง “จริยธรรม” ของการอยู่ร่วมกันของสรรพสิ่ง สงเคราะห์แก้ปัญหาคู่กัน ปรัชญาหลักของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ผนวกแนวทางแห่งพระพุทธศาสนาเข้ามาประสานกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรอย่างกลุ่มเล็กและชาวนาลาด เช่น หลักของมัชฌิมาปฏิปทา การรู้จักพอในการบริโภคและการใช้ชีวิตลด ละ เลิก “วัฒนธรรมการบริโภคที่ไร้สาระและบ้าคลั่ง” การมัชฌิมาปฏิปทา การสร้างความมั่นคงในชุมชนพร้อมกับความมั่นคงของจิตใจ โดยไม่เอารัดเอาเปรียบกันมีความเกื้อกูลกัน รู้จักให้และสงเคราะห์กัน ประสานประโยชน์กันและป้องกันตนเองจากการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน ฉ้อฉลและพวกลงทุนน้อยกำไรมาก

ตัวอย่าง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต

กรมการพัฒนาชุมชน. (2549 : 87-89) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
เพื่อระดับครัวเรือน โดยได้ปรากฏตัวอย่างให้เห็นเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างครอบครัว
ในพื้นที่ต่างๆ ที่ได้ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาซึ่งความสุข
ดังจากตาราง 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 1 ตัวอย่างการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต

ระดับครัวเรือน	ความพอประมาณ	ความมีเหตุผล	ภูมิคุ้มกัน	เงื่อนไขความรู้	เงื่อนไขคุณธรรม
นายประเสริฐ ด้วยวงศ์ บ้านมณฑล หมู่ที่ 6 ต.เทพนิมิต อ.เขาสมิง จ.ตราด	- จัดทำบัญชีรับ – จ่าย ของครอบครัว - ปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเอง เลี้ยงปลา - ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	- เลี้ยงปลาดุก ปลาช่อน ไว้กินอาชีพเสริม - ทำสวนผลไม้ผสมผสาน ปลูกหมาก มังคุด เงาะ ทุเรียน ลองกอง สละ และเสี้ยง ใ้กินเอง - เลิกสูบบุหรี่ เลิกดื่มสุรา เลิกเที่ยวเตร่และไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	- ปรับวิธีการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ - ประกอบอาชีพที่หลากหลาย	- ศึกษาอบรม โครงการ ทฤษฎีใหม่ และเรียนรู้การ จัดทำบัญชี รับ – จ่าย	- ความซื่อสัตย์ อุดมทน ขยันหมั่นเพียร
	- ปลูกพืชทุกอย่างที่กินได้ - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก มูลสัตว์ ต่างๆ ลดต้นทุนในการทำเกษตรกรรม - เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เลี้ยงหมู เลี้ยงวัว ไว้บริโภคในครัวเรือนและเป็นอาชีพเสริม	- ทำเกษตรผสมผสานทำนา ปลูกมะม่วง ไม้ผล ทุบ่อเลี้ยงปลา ปลูกสมุนไพร ทำรั้วบ้าน เน้นสมุนไพรและทดแทนพลังงาน - ไม่ใช้สารเคมีทุกชนิด	- มีครอบครัวที่อบอุ่น - เพาะชำสมุนไพรจำหน่าย - เก็บไว้เป็นทุนในอนาคต - และรวบรวมกิ่งปลูกส่งจำหน่าย - เพื่อเป็นแหล่งทดแทนพลังงาน	- ศึกษาเกษตรผสมผสาน - เป็นวิทยากรเกษตรอินทรีย์ - เป็นผู้ นำ ทำเกษตรอินทรีย์ในชุมชน - บ้านเป็นที่ศึกษาดูงาน - เป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงความคิดผู้เกษตรอินทรีย์	- ขยัน - อื้อเพื่อต่อแม่ - ถ่ายทอดความรู้สู่บุตรหลาน - ชุมชน และผู้ที่สนใจ - คงอยู่บนความไม่ประมาท - มีวิสัยทัศน์ยาวไกล

ตาราง 1 (ต่อ)

ระดับครัวเรือน	ความพอประมาณ	ความมีเหตุผล	ภูมิคุ้มกัน	เงื่อนไขความรู้	เงื่อนไขคุณธรรม
<p>นายสมาน กำลังประสิทธิ์ บ้านคอยจัน หมู่ที่ 1 ตำบลโขนก อ.เชียงแสน จ.เชียงราย</p>	<p>-ปลูกทุกอย่างที่กินได้ เลี้ยงปลา ไก่ไข่และ ไก่พื้นเมือง -ปลูกข้าวไว้บริโภคในครัวเรือน -ทำบัญชีครัวเรือน -ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้ปุ๋ย ชีวภาพ ใช้สมุนไพรฆ่าแมลง -ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า -ทำบัญชี กิจกรรมการผลิตเพื่อให้ ู้ต้นทุนค่าใช้จ่าย ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการ ผลิตเพื่อลดต้นทุน</p>	<p>-ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของ เหลือใช้ภายในสวน เช่น วัชพืช ใช้ทำปุ๋ยชีวภาพ รากไม้ กิ่งไม้ใช้ เผากำ -จัดสรรเนื้อที่ทำ ไร่นาสวนผสม ปลูกข้าว ไม้ผล พืชผักสวนครัว ซุบอ เลี้ยงปลาเลี้ยงไก่ พื้นเมือง -ปลูกสะเดาทำยาฆ่าแมลง -หมักซังข้าวทำปุ๋ยชีวภาพในนา ข้าว -กิจกรรมทุกอย่างถือฤกษ์เป็นวงจร</p>	<p>-ทำไร่นาสวนผสมมีวิถี ธรรมชาติในการผลิตไร สารพิษ โดยใช้ปุ๋ย ชีวภาพและสมุนไพร -เป็นแกนนำจัดตั้งกลุ่ม ออมทรัพย์ฯ และมีเงิน ออมไว้กับกลุ่ม -วางแผนชีวิตและ ครอบครัว</p>	<p>-ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้ เข้าร่วมงาน -ศึกษาเรียนรู้ปรับเปลี่ยน วิธีการทำนาจากนาคำสอนา หว่านเพื่อลดขั้นตอนการผลิต -เป็นวิทยากร การเกษตรของ จังหวัดและเป็นกรรมการ การศึกษา</p>	<p>-เอื้อเพื่อแม่แบ่งปัน ผลผลิตในสวนให้เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง -ขยันขันแข็ง -มีคุณธรรม 5 ประการ ของ กลุ่มออมทรัพย์ -คำนึงถึงความปลอดภัยของ ผู้บริโภค</p>
<p>นางคำผิง คำจ้าง บ้านนาโพธิ์ ม.5 ต.ในเมือง อ.บ้านไร่ จ.ขอนแก่น</p>	<p>-ปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินใน ครอบครัว -ทำปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยชีวภาพ ลด ต้นทุนการผลิต -จัดทำบัญชีรับ – จ่ายของ ครอบครัวเพื่อวางแผนการใช้จ่าย ในครอบครัว</p>	<p>-ปลูกไม้ผลหลากหลายชนิด มะม่วง มะขามเทศ มะพร้าว น้ำหอม และมะนาวตามโครงการ ทฤษฎีใหม่ -ทำเกษตรแบบพึ่งพิงธรรมชาติ ใช้น้ำเสกจากสะเดากำจัดแมลง ศัตรูพืช</p>	<p>-มีครอบครัวอบอุ่น -เก็บออมและเป็นแกน นำในการจัดตั้งกลุ่มออม ทรัพย์ฯ และศูนย์สาธิต การตลาดในชุมชน -ทำเกษตรทฤษฎีใหม่</p>	<p>-เรียนรู้และเข้าใจโครงการทฤษฎี ใหม่ (ลปรร.) -อบรมครูบัญชีอาสา ของกรม ตรวจบัญชีสหกรณ์และขยาย ผลแนะนำการทำบัญชี ครัวเรือน ในสมาชิกกลุ่มออม ทรัพย์ฯ -เรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต สู่ความพอเพียง โดยเริ่มต้นจาก การจัดทำบัญชีครัวเรือน -มีแผนชีวิตเพื่อครอบครัว อบอุ่น</p>	<p>-ขยัน อดทนมุ่งมั่น ในการ ทำงานอย่างจริงจัง -มีความโอบอ้อมอารี ต่อแม่ แก่ชุมชน -เป็นคนคอคอมและขยายสู่ ชุมชน โดยร่วมกับชุมชน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ -ไม่ประมาท โดยการค้ารอง ทางเลือกทำเกษตร ผสมผสาน</p>

จากตาราง 1 ตัวอย่างการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตในการศึกษาวิจัย โดยศึกษาจากการที่ผู้สนใจได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ เช่น นายประเสริฐ ด้วยวงศ์ นายสมาน คำลั้ง นางคำผิง คำจ่าง ซึ่งพบว่ามีความเป็นอยู่ที่พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันตนเอง ใฝ่หาความรู้ มีคุณธรรม ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์จะต้องมีสาเหตุหรือที่มา สาเหตุนั้นมาจากวัตถุหรืออินทรีย์ ซึ่งเรียกว่าสิ่งเร้า (Stimulus) เมื่อมากระตุ้นอินทรีย์ทำให้อินทรีย์มีพฤติกรรมแสดงออกมาเรียกว่า การตอบสนอง (Response)

ความหมายของพฤติกรรม

การกระทำหรือกิจกรรมที่แสดงออกของสิ่งมีชีวิต สัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใด ทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ โสคสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และทางผิวหนัง ดังนั้น พฤติกรรมจึงเป็นการกระทำหรือกิจกรรมของอินทรีย์

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ หรือการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกรับเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า พฤติกรรมจัดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่อินทรีย์เป็นผู้กระทำ ทั้งที่แสดงออกมาให้เห็น รวมทั้งที่ซ่อนเร้นไว้ภายใน และพฤติกรรมนั้นบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็น ได้ดี เช่น การนอน การเคลื่อนไหว อิริยาบถและกิริยาท่าทางต่าง ๆ จัดเป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนการกระทำภายในบุคคล ซึ่งผู้อื่น ไม่สามารถรับรู้ หรือสามารถสังเกตได้โดยตรง

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิริยาหรือการตอบโต้ต่อสิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่างๆอาการแสดงออกต่างๆ เหล่านั้น อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตหรือวัดได้ เช่น การเดิน การเขียน การพูด การคิด การเต้นของหัวใจ ส่วนสิ่งเร้าที่มากกระทบที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมอาจจะเป็น สิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) และ สิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus) สิ่งเร้าภายในได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย สิ่งเร้าภายในนี้จะมีอิทธิพล

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2532 : 46) ได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมคือ การกระทำ หรือกิจกรรมที่แสดงออกของสิ่งมีชีวิต ทั้งที่สังเกตยาก ได้แก่ กายกรรม เช่น การเคลื่อนไหว ร่างกาย วจีกรรม เช่น การพูด และมโนกรรม เช่นการคิด

กันยา สุวรรณแสง. (2532 : 92) ได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมคือ กิริยา อากา
รบทบาท ลีลา ท่าที การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏ สัมผัสได้ด้วยประสาท
สัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ โสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และทาง
ผิวหนัง หรือมีจะนั้นก็สามารวัดได้ด้วยเครื่องมือ

กล่าวสรุป พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมของอินทรีย์ ทั้งที่สังเกตได้ง่าย
เช่น การนั่ง การเดิน การพูด การยกมือ เป็นต้น และที่สังเกตได้ยาก เช่น การคิด การจำ
การรับรู้ และความรู้สึก

องค์ประกอบของพฤติกรรม

การแสดงออกของพฤติกรรมมนุษย์เป็นความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรม
เพื่อสนองความต้องการในสังคม เพื่อหาช่องทางและโอกาสทางสังคมพร้อมกับสนองความต้องการ
ของตนมากที่สุด

สุชาติพิศ สกุลชีวะวัฒนา. (2536 : 88) ได้กล่าวว่าในการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั้น
จะต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 7 ส่วนดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมาย คือ วัตถุประสงค์หรือความต้องการซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรม เช่น
ความต้องการมีหน้ามีตาในสังคม
2. ความพร้อม หมายถึง ระดับวุฒิภาวะและความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อ
สนองความต้องการ
3. สถานการณ์ หมายถึง ช่องทาง หรือโอกาส หรือเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำ
กิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ
4. การแปลความหมาย เป็นการพิจารณาช่องทาง หรือสถานการณ์ เพื่อเลือกหาวิธีที่คิดว่า
จะสนองความต้องการเป็นที่พอใจมากที่สุด
5. การตอบสนอง คือการดำเนินการทำกิจกรรมตามที่ตัดสินใจเลือกสรรแล้ว
6. ผลรับที่ตามมา คือผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมนั้น ซึ่งอาจได้ผลตรงกับที่คาดไว้
หรือตรงข้ามกับที่คิดหวังไว้ก็ได้
7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง เป็นปฏิกริยาที่เกิดขึ้น เมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นไม่สามารถ
ตอบสนองตามความต้องการ จึงต้องกลับไปแปลความหมายใหม่ เพื่อเลือกหาวิธีที่จะตอบสนอง
ความต้องการได้ แต่ถ้าเห็นว่าเป้าประสงค์นั้นเกินความสามารถก็ต้องยอมละเลิกความ
ต้องการนั้นเสีย

ประเภทของพฤติกรรม

พฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายใน พฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมชัดแจ้ง (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สามารถมองเห็น สังเกตเห็นได้จากภายนอก มี 2 ลักษณะคือ

1. พฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมชัดแจ้ง

เป็นสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมนอกกาย อาจเป็นวัตถุสิ่งของ คน สัตว์ สภาพการณ์ ต่าง ๆ ตลอดจนถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งสิ่งแวดล้อมนอกกายเหล่านี้ถ้ามีได้มีอิทธิพลต่อการเกิด พฤติกรรมจะยังไม่เรียกว่าเป็นสิ่งเร้า จะเรียกเป็นสิ่งเร้าต่อเมื่อมาทำให้เกิดพฤติกรรมขึ้นและ สามารถมองเห็น สังเกตเห็นได้จากภายนอก มี 2 ลักษณะคือ

1. พฤติกรรมแบบโมลาร์ (Molar Behavior) เป็นพฤติกรรมหน่วยใหญ่ที่ สังเกตเห็นได้ด้วยตาเปล่า โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือวัดและตรวจสอบ เช่น การเคลื่อนไหวของ ร่างกาย การเดิน การยืน การหัวเราะ เป็นต้น

2. พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior) เป็นพฤติกรรมหน่วยย่อยที่ต้องอาศัย เครื่องมือช่วยในการสังเกต เช่น การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การไหลเวียนของโลหิต การเต้น ของหัวใจ ความดันโลหิต กระแสประสาทในสมอง เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมกำบัง

ปราณี รามสูต. (2542 : 75-76)อธิบายถึงพฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมกำบังว่าเป็น การกระทำหรือการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย เช่น การขับน้ำย่อยของกระเพาะอาหาร ถ้าได้ การเต้นของหัวใจ กล่าวได้ว่าธรรมชาติของสรีระที่ทำให้บุคคลกระทำการต่าง ๆ เป็นสิ่งเร้า ภายใน ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. ความรู้สึก (Feeling) หมายถึงการตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วยอวัยวะสัมผัสทั้ง 5 หรือส่วนใดส่วนหนึ่งซึ่งได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง เช่น การที่ลิ้นสัมผัสรสหวานก็บอกได้ว่า หวาน หรือการได้เห็นแสงสว่าง ได้กลิ่นหอม เป็นต้น

2. การรับรู้ (Perceiving) หมายถึงการแปลความหมายหรือการตีความที่ได้จาก การสัมผัส

3. การจำ (Remembering) หมายถึง ความสามารถในการสะสมสิ่งเร้าหรือ ประสบการณ์ที่เคยผ่านเข้ามา แล้วเก็บเป็นภาพไว้ได้ และสามารถที่จะนำออกมาใช้ได้ทุกครั้ง

4. การคิด (Thinking) และการตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ และวิเคราะห์หาสาเหตุและพิจารณาตัดสินใจ

กล่าวสรุปได้ว่า สิ่งเร้าภายในและสิ่งเร้าภายนอกล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เมื่อถูกเร้าหรือกระตุ้น บุคคลย่อมแสดงปฏิกิริยาตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจสังเกตได้ง่ายหรือไม่รู้สึกตัวก็ได้ปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นนี้เป็นหน้าที่ของอวัยวะมอเตอร์ซึ่งประกอบด้วยกล้ามเนื้อต่าง ๆ และปฏิกิริยาตอบสนองของอวัยวะมอเตอร์จะออกมาในรูปใดขึ้นอยู่กับระบบประสาทที่ควบคุมอยู่ และขึ้นกับประสบการณ์ของบุคคลผู้นั้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

ในการศึกษาพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออก อาจมีผลมาจากสิ่งแวดล้อม การเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นักจิตวิทยาได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมของมนุษย์ โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้ (ทิพาพร วิรุณสิทธิเลิศ. 2551 : 23-25)

1. ทฤษฎีลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Theory)

อับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) ได้พัฒนารูปแบบลำดับความต้องการในเรื่องความต้องการของบุคคลเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory) มี 5 ระดับด้วยกัน ซึ่งได้ให้รายละเอียดดังนี้ เสรี วงษ์มณฑา. (2542 : 49 - 53)

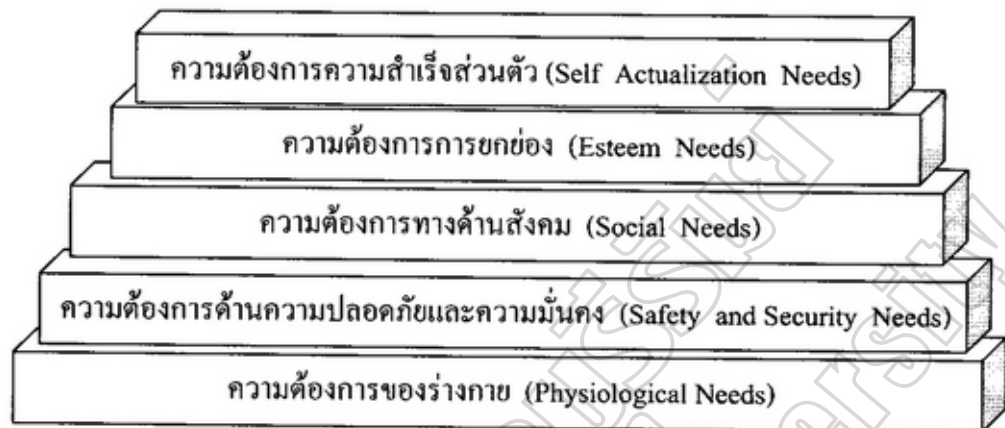
1.1 ความต้องการของร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอด อาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น

1.2 ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs) คือความต้องการการปกป้องคุ้มครองต้องการความมั่นคงของชีวิต ต้องการระเบียบวินัยในชีวิต ต้องการพ้นจากอันตรายหรือต้องการสุขภาพที่แข็งแรง ต้องการอนามย์ที่ดี

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) การที่คนเราต้องการรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น เป็นความต้องการที่อยากให้คนอื่นมาชื่นชม

1.4 ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว ความนับถือ และสถานะทางสังคม

1.5 ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self Actualization Needs) เป็นความต้องการเกิดจากการได้ทำในสิ่งที่ปรารถนาสำเร็จ ความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์
ที่มา : (เสรี วงษ์มณฑา. 2542 : 49)

2. ทฤษฎี อี. อาร์. จี. ของ อัลเดอร์เฟอร์

เคลย์ตัน อัลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) ได้เสนอทฤษฎีซึ่งมีลักษณะขยายทฤษฎีของมาสโลว์และเฮอริซเบิร์ก มีสาระสำคัญในเรื่องการจัดกลุ่มต่างๆ ของความต้องการซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำไปจนถึงระดับสูง ซึ่ง สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2545 : 104 - 105) ได้ให้รายละเอียดดังนี้

2.1 ความต้องการเพื่อการดำรงชีพ เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่รอด ดังนั้นจึงเป็นความต้องการในการเป็นอยู่ที่ดีทางกายภาพ

2.2 ความต้องการในสัมพันธภาพ เป็นความต้องการที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสัมพันธภาพอื่นๆในทางสังคม

2.3 ความต้องการที่จะเจริญเติบโต เป็นความต้องการภายในของบุคคลอันทำให้เขามีการพัฒนาตนเอง

3. ทฤษฎีการงูใจของ فروยด์

ซิกมันด์ فروยด์ (Sigmund Freud) พบว่า อิทธิพลด้านจิตวิทยาสามารถกำหนดพฤติกรรมมนุษย์และบุคลิกภาพ ส่วนใหญ่เป็นจิตใต้สำนึกซึ่งเป็นส่วนกำหนดบุคลิกภาพของมนุษย์แต่ละคนอันประกอบไปด้วย อิด อีโก้ ซุปเปอร์อีโก้ ทฤษฎีนี้ได้นำไปใช้ในการกำหนดบุคลิกภาพของผู้บริโภคด้วย ซึ่ง ศุภร เสรีรัตน์ (2545 : 229 - 230) ได้ให้รายละเอียดดังนี้ บุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยความนึกคิดพื้นฐาน 3 ระดับ คือ

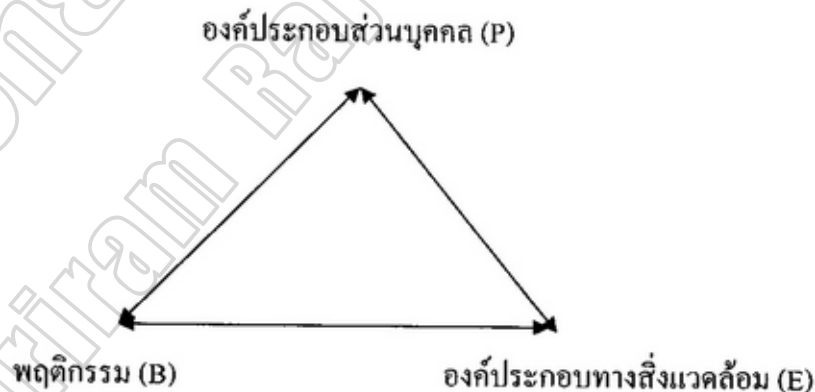
3.1 อิด (Id) เป็นส่วนที่ไม่รู้สึกตัวของจิตที่เกิดจากสัญชาตญาณและความต้องการที่จะสนองความต้องการดั้งเดิมที่เกิดขึ้น ความต้องการของอิดมีไม่จำกัด เช่น พฤติกรรมการก้าวร้าว ความต้องการแสวงหาความพอใจ ความพอใจตามที่ต้องการด้านต่างๆ

3.2 อีโก้ (Ego) เกิดจากการที่อิดได้เข้าไปสัมผัสกับความเป็นจริง เป็นส่วนของจิตที่รู้สึกตัวที่ถูกบังคับโดยเหตุผลและเป็นสื่อนำความต้องการที่ไม่จำกัดของอิดให้เหมาะสมกับความเป็นจริงในแต่ละวันที่เกิดขึ้น

3.3 ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) เป็นส่วนของจิตที่ส่วนใหญ่ไม่รู้สึกตัว บางส่วนก็รู้สึกตัวเป็นส่วนที่นำด้วยหลักศีลธรรมของบุคคล ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางกำหนดทิศทางของพฤติกรรมและทำให้บุคคลอยู่ในกรอบของสังคม

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

มาลิวัลย์ สุริยพันธุ์ (2549 : 19-22) อธิบายถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ได้รับการพัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวแคนาดาชื่ออัลเบิร์ต เบนคูรา (Albert Bandura. ; อ้างถึงใน มนัส ยอดคำ. 2548 ก : 27) จากทฤษฎีเดิมที่ชื่อว่าทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ คือ เบนคูรา (Bandura) เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมเป็นตัวกำหนดและมีอิทธิพลต่อกันและกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 แนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม

ที่มา : (มาลิวัลย์ สุริยพันธุ์ 2549 : 49)

5. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action)

เจรีตัน และฟิชเบรน (Ajzn & Fishbein ; อ้างถึงในมนัส ยอดคำ. 2548 : 31)

ได้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมาโดยได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม นั่นคือ ทัศนคติของบุคคลจะมีอิทธิพลต่อการกระทำ การกระทำหรือพฤติกรรมบุคคลจะถูกกำหนดโดย ความตั้งใจและความตั้งใจจะถูกกำหนดด้วยความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตนและอิทธิพลของสังคมทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล อยู่บนสมมุติฐานที่ว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างมีระบบ มนุษย์จะพิจารณาผลจากการกระทำก่อนแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรม แต่พฤติกรรมจะถูกกำหนดด้วยความตั้งใจ และความตั้งใจจะถูกกำหนดด้วยทัศนคติต่อพฤติกรรม

(Attitude toward the Behavior) และความคาดหวังของสังคม (Subjective Norm)

1. ทัศนคติต่อพฤติกรรมเป็นการประเมินพฤติกรรมของบุคคล ว่าการกระทำนั้นดีหรือไม่ดีโดยขึ้นอยู่กับ

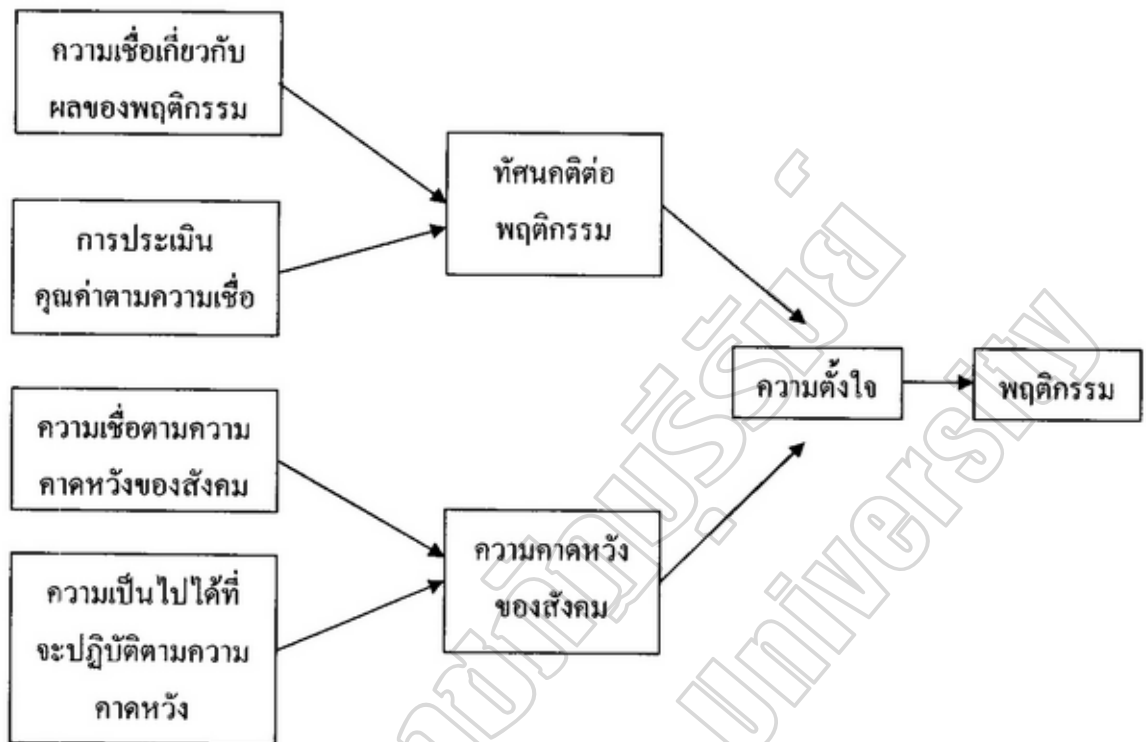
1.1 การประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Beliefs)

1.2 การประเมินผลสืบเนื่องจากพฤติกรรม (Evaluation of Consequences)

2. ความคาดหวังของสังคม (Subjective Norm) เป็นการประเมินความเชื่อของบุคคลว่าตนมีความคล้อยตามกลุ่มสังคมเพียงใด ซึ่งขึ้นอยู่กับ

2.1 ความเชื่อว่าบุคคลในกลุ่มสังคมคาดหวังจะให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด (Normative Beliefs)

2.2 ความเป็นไปได้ที่จะปฏิบัติตามตามความคาดหวังนั้น (Motivation to Comply) ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action)
ที่มา : (มินัส ยอดคำ. 2548 : 49)

บริบทของตำบลลุดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลลุดงเหล็กได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลลุดงเหล็ก จัดตั้งเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตามพระราชกฤษฎีกาที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป (องค์การบริหารส่วนตำบลลุดงเหล็ก. 2552 : 8-13)

ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อเป็นสภาพการณ์ในอนาคตซึ่งเป็นจุดหมายและปรารถนา คาดหวังที่จะให้เกิดขึ้นหรือบรรลุผลในอนาคตข้างหน้า องค์การบริหารส่วนตำบลลุดงเหล็กเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ไม่หนาแน่นและสงบสุขประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก

ที่ตั้งและขนาด

ตำบลลุดงเหล็กอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นระยะทาง 15 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อประมาณ 19,895 ไร่ จำนวนพื้นที่คิดเป็นจำนวน 31.81 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลหินเหล็กไฟ
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลกลันทา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลดุมใหญ่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลพระครู

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ แห้งแล้งเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์ ทำนา ปลูกอ้อย ปลูกยางพารา ฯลฯ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ทางด้านอุตสาหกรรม

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศแห้ง ความชื้นของอากาศมีน้อย ภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม

การปกครอง

ตำบลลุงเหล็ก แบ่งการปกครองเป็น 16 หมู่บ้าน และอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลลุงเหล็กเต็มจำนวน 16 หมู่บ้าน จำนวน 1,236 ครัวเรือน ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรตำบลลุงเหล็ก

หมู่ ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	
1	บ้านลุงเหล็ก	239	225	464	115
2	บ้านพะไล	193	199	392	91
3	บ้านโนนศิลา	157	171	328	76
4	บ้านสำโรง	157	148	305	78
5	บ้านหนองผักแว่น	143	139	282	62
6	บ้านหนองเรือ	208	221	429	104
7	บ้านสำราญราษฎร์	171	175	346	84
8	บ้านเสม็ดราษฎร์	127	121	248	57
9	บ้านหนองเหล็ก	222	206	428	98
10	บ้านหนองเครือ	139	131	270	62
11	บ้านผักแว่น	174	188	362	67
12	บ้านพะไลพัฒนา	263	246	509	108
13	บ้านคอนคูแคง	220	227	447	90
14	บ้านสระล้อม	118	103	221	44
15	บ้านห้วยชนบท	150	136	286	55
16	บ้านโนนสำราญ	98	113	211	45
	รวม	2,779	2,749	5,528	1,236

ที่มา : (ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ (2551)

สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ในตำบลลุดสูงเหล็ก ส่วนมากประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม รับจ้างและค้าขายตามลำดับ

เกษตรกรรม	ประมาณร้อยละ	66.50
รับราชการ	ประมาณร้อยละ	15.50
ค้าขาย	ประมาณร้อยละ	10.50
รับจ้าง	ประมาณร้อยละ	7.50

ตาราง 3 กรอบอัตรากำลังองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก

ส่วน	จำนวนพนักงานส่วนตำบล							รวม	จำนวนลูกจ้าง		รวมทั้งหมด
	ตามระดับ								ประจำ	ชั่วคราว	
	1	2	3	4	5	6	7				
สำนักงานปลัดฯ	-	2	1	-	1	1	-	5	1	2	8
ส่วนการคลัง	-	3	-	-	-	1	-	4	1	1	6
ส่วนโยธา	-	-	1	-	-	1	-	2	-	1	3
ส่วนศึกษา	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1
	-	5	3	-	1	3	-	12	2	4	18

ที่มา : ข้อมูลจากแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ องค์การบริหารส่วนตำบล

ลุดสูงเหล็กจังหวัดบุรีรัมย์ (2552 : 13)

ระดับการศึกษาของบุคลากร

มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา / ปริญญาตรี 18 คน

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดสูงเหล็ก

รายได้ ได้จากหลายแหล่ง คือ อบต. จัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ ใบอนุญาตที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

รายได้ที่ส่วนราชการต่างๆ จัดเก็บให้ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติ

กรรมที่ดิน ภาษีสรรพสามิต ภาษีสุรา ภาษีมูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ ภาคหลวงแร่และปิโตรเลียม

เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ได้แก่ เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนระบุดูประสงค์
งบประมาณถ่ายโอนฯ ได้แก่ เงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชรา ผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้พิการเงินถ่ายโอน
ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์วัด

อาชีพของประชาชน

อาชีพหลัก ทำนา ปลูกอ้อย ปลูกยางพารา ปลูกแตงกวา เลี้ยงสัตว์(โคเนื้อ)
อาชีพรอง ทอผ้าไหม ทำน้ำอ้อยปึก ทอเสื่อกก ทำกระเป่า ทำพวงกุญแจจาก
ไหมพรม(แมงมุม) การบูร ไม้คัด ฯลฯ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชน ตำบลลุดเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินชีวิต
ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม พบว่ามีงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

กังสกาล อยู่เย็น (2544 : 35) ศึกษาวิจัยเรื่อง “พลวัตชุมชนบ้านเปรี๊ด
ในภายใต้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อศึกษาพัฒนาการของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ
โดยศึกษาลักษณะและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ผลการศึกษา
พบว่า พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนบ้านเปรี๊ดใน เริ่มจากระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมที่
ผลิตเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน ค่อมามีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและรูปแบบการผลิตเพื่อขาย
โดยการปลูกพืชเศรษฐกิจและการสัมปทานป่าไม้ ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน สมาชิก
ส่วนหนึ่งได้มีความพยายามปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตและรูปแบบการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียงด้วย โดยใช้รูปแบบการผลิตแบบเกษตรทางเลือกเข้ามาปฏิบัติการบริโภคที่มีความเรียบง่าย
โดยคำนึงถึงสุขภาพและสิ่งแวดล้อมมีการพัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้อย่างเท่าทันใน
ความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกได้ใช้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ในการ
แบ่งปันปันส่วนปัจจัยการผลิตให้แก่ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และชุมชน การศึกษาได้พบว่าปัจจัยที่
ส่งผลกระทบต่อลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเปรี๊ดใน คือ ผู้นำ กลุ่มและองค์กร
กระบวนการเรียนรู้ ค่านิยม การดำเนินชีวิตด้านสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ภูมิปัญญา
ทรัพยากรธรรมชาติ การดำเนินชีวิต เศรษฐกิจและภาวะหนี้สิน

ปรีชา พรหมมา (2543 : 35-36) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์รายได้ของเกษตรกรจาก การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง ในจังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อศึกษาการดำเนิน กิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับ รายได้ของเกษตรกร และเพื่อศึกษารายได้ของเกษตรกรที่คาดว่าจะได้รับในอีก 5 ปีข้างหน้า ใน การศึกษานี้ได้ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อรายได้ของเกษตรกรได้แก่ ระดับความพอเพียงของน้ำเพื่อการเกษตร วิธีการขายพืชผลทาง การเกษตรระดับของการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และขนาดพื้นที่ทำการเกษตร สำหรับปัจจัยที่ไม่มี อิทธิพลต่อระดับรายได้ของเกษตรกร ได้แก่ จำนวนสัตว์เลี้ยง ระดับการศึกษาและอายุของ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร นอกจากนี้พบว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีน้ำเพียงพอมีรายได้แตกต่างจากกลุ่ม เกษตรกรที่มีน้ำไม่เพียงพอ สำหรับกลุ่มอื่นๆ มีรายได้ไม่แตกต่างกัน และจากภาพประมาณการ ระดับรายได้ของเกษตรกรในอีก 5 ปีข้างหน้า พบว่าอยู่ในช่วงปีละ 68,000 บาทถึง 133,000 บาท

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรควรมีการพัฒนาการใช้ภูมิปัญญา ชาวบ้านให้มากขึ้นเพราะจะเป็นการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนในการผลิต ควรมีการจัดตั้งตลาดกลาง ชุมชน เพื่อรองรับผลผลิตการเกษตร และรัฐบาลควรให้การสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และลดปริมาณผลผลิตส่วนเกิน

ภาคินวัฒน์ สุทธิสุข (2549 : 3) ศึกษาวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิต ของมุสลิม บ้านหัวฝาย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามุสลิมบ้านหัวฝาย อพยพมาจาก มณฑลชุนาน ประเทศจีน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2495 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 48 มีการ รวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์ ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่ฝางและศูนย์ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ผลการศึกษาพบว่า

ด้านวัฒนธรรมพบว่า มุสลิมบ้านหัวฝายมีความเชื่อว่าพระอัลลฮ์ (ซบ) เป็นผู้สร้าง จักรวาลและสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ขึ้นมา ซึ่งทุกคนมาในโลกนี้เพื่อมาทดสอบความภักดีและบริหาร จักรการ โลกนี้ให้เจริญก้าวหน้าและรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความสมดุลทางนิเวศวิทยาตลอดไป

วิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจ พบว่า มุสลิมบ้านหัวฝาย ไม่มีเงินออมร้อยละ 68.00 ประกอบ กับไม่มีกองทุนเพื่อการกู้ยืมแบบไม่มีดอกเบี้ย จึงมีปัญหาหนี้สินร้อยละ 36.00 เนื่องจากมีการกู้ เงินจากกองทุนหมู่บ้าน และจากธนาคารซึ่งดอกเบี้ยสูง

ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า มุสลิมบ้านหัวฝายมีการใช้สารเคมีปริมาณมากถึงร้อยละ 56.00 ก่อให้เกิดอันตรายในด้านคุณภาพชีวิต และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ความสอดคล้องวิถีชีวิตของมุสลิมในบ้านหัวฝายกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มุสลิมบ้านหัวฝายมีวิถีชีวิตด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับ

มาก คือร้อยละ 85.57 และ 86.22 ตามลำดับ มีวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 66.33 และมีวิถีชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับน้อยคือ ร้อยละ 49.60

อรสุดา เจริญรัก (2546 : 49-50) ศึกษาวิจัยเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์การเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงว่า ภายใต้บริบททางสังคมที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมทันสมัยนั้นเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำรงอยู่และปรับตัวไปโดยมีเงื่อนไข ปัจจัยและกระบวนการอย่างไร โดยได้กำหนดนิยามและขอบเขตของเศรษฐกิจพอเพียงว่าประกอบด้วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 4 ประการ คือ การผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยนและการจัดสรรผลผลิต

ก้ำพล ศรีสมเกียรติ (2542 : 82) ศึกษาการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในประเทศไทย พบว่า พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร เป็นส่วนสำคัญในการยอมรับและนำนวัตกรรมหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดไปใช้ โดยพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ เพศหญิงยอมรับการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเพศชาย กลุ่มที่มีระดับการศึกษาหรือประสบการณ์ที่สูงกว่า มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากกว่า จะยอมรับเร็วกว่าผู้ที่มีสิ่งเหล่านี้น้อยกว่า และกลุ่มคนที่อยู่ในวัยรุ่นยอมรับเร็วที่สุด และช้าลงไปตามลำดับเมื่ออายุมากขึ้น ส่วนพื้นฐานทางเศรษฐกิจนั้น เกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินจำนวนมากกว่า มีรายได้มากกว่ามีทรัพยากรที่จำเป็นในการผลิตมากกว่า มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการผลิตมากกว่า จะมีแนวโน้มที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่า และมากกว่าเกษตรกรที่น้อยกว่า นอกจากนี้ยังมีพื้นฐานเรื่องอื่นๆ เช่น เกษตรกรที่มีแรงจูงใจ มีความพร้อมทางด้านจิตใจ มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และต่อเทคโนโลยีที่นำมาเพื่อการเปลี่ยนแปลง จะมีแนวโน้มที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากกว่า และเร็วกว่า ซึ่งปัจจัยดังกล่าวถ้ามีครบมากที่สุด การยอมรับแนวความคิดใหม่หรือนวัตกรรมของเกษตรกรจะเกิดขึ้น ได้เร็วและมีปริมาณที่มากกว่า

ผลจากการศึกษาพบว่า เงื่อนไขสำคัญที่สุดของการเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ การที่ชุมชนหรือหมู่บ้านยังคงมีอำนาจในการควบคุมดูแลจัดการทรัพยากรต่างๆ ของตนเอง อำนาจดังกล่าวน่าเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การสร้างและการพัฒนาระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ ในรูปแบบบรรทัดฐานของหมู่บ้านที่ ปรากฏอยู่ในจารีตประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือพิธีกรรม ซึ่งเป็นผลเชื่อมโยงจากอิทธิพลของโลกทัศน์และระบบคุณค่าของชุมชน ปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถปรับตัวไปตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

กองโกน (Kongshaug 2007 : 147) ได้ศึกษาเรื่องครัวเรือนภาคการเกษตร การพึ่งตนเอง การผสมผสานและความหลากหลายและสิทธิสตรี รวมถึงการเป็นครัวเรือนที่สามารถพึ่งตนเองได้ มีความสามารถต่อระบบการผลิตที่แบ่งเป็น 2 ฝ่ายของชาวตะวันตก กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการแยกกันระหว่างการทำงานและความเป็นอยู่ การเกิดขึ้น ของการดำรงชีวิตอย่างสมบูรณ์และการพึ่งตนเองของครัวเรือน ซึ่งรวมทั้งการผลิตอาหารในท้องถิ่นเอง จะสามารถช่วยฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเขตชนบทหรือนอกเมือง วิธีการรักษาไว้เป็นการพัฒนาปรับปรุงในเรื่องของการคงไว้ การแก้ไขพัฒนาและการฟื้นฟูระดับของการผลิตอาหารในครัวเรือนท้องถิ่นการศึกษาแบบเชิงซ้อนเป็นการพิจารณาในเรื่องวิวัฒนาการของเทคโนโลยี สังคมและนวัตกรรมด้านศิลปะ ซึ่งเป็นการพิจารณาครัวเรือนในฐานะของจุดเชื่อมต่อที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ระหว่างมนุษย์และระบบชีววิทยา

มอนสัน (Monson. 1991 : n.p.) ได้ศึกษาเรื่องการตลาดและผลผลิตทางการเกษตรในลิธัวเนีย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พ่อค้าคนกลางมีบทบาทที่โดดเด่นเกี่ยวกับการเกษตร พ่อค้าคนกลางเข้ามามีบทบาทในพื้นที่การเกษตรมากกว่าร้อยละ 90 และยังได้รับผลประโยชน์จากการลงทุนของรัฐบาล ในการปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีทางเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนมากที่สุดในกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์มากกว่ากลุ่มผลิตพืชไร่ต่างๆ

เดาเบตี้ (Djabatey. 1998 : 345) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนการใช้ที่ดิน พื้นที่ว่างเปล่า และเศรษฐกิจชุมชน : บทบาทการเกษตร ในชุมชนเมืองอาครา (Accra) ประเทศกานา (Ghana) ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาบางชี้การเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการปฏิรูปการเกษตรในเขตเมือง รวมถึงข้อจำกัดต่างๆ ในการทำการเกษตรในเขตชุมชนเมือง คือ การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของการเพาะปลูกของเกษตรกรอย่างหลากหลายในมูลค่าที่ดิน ระยะทาง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเกษตรกร การเพาะปลูกไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราวเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารเท่านั้น แต่เป็นการเริ่มต้นที่ค่อนข้างถาวร เพื่อการพัฒนาด้านมาตรฐานการครองชีพและนอกจากนี้ยังเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนถึงการแปรรูปที่ดินไปสู่ความเป็นจริงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านวิธีการจัดการ นโยบาย และโครงสร้างพื้นฐานของการวางแผน

โค (Koh. 1999 : 324) ได้ศึกษาเรื่องความต่อเนื่องในการทำการเกษตร และการสืบทอดวิถีดการณทางสังคมเกษตรในเกาหลีใต้ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาเศรษฐกิจ และสังคมในเกาหลีใต้เกี่ยวข้องกับวางแผนการเกษตร เป็นที่น่าสงสัยเกี่ยวกับการสืบทอดทางสังคมของการเกษตร โดยผ่านทางสังคมประเพณี ทำให้เกิดปัญหาไม่จบสิ้น การค้นคว้าได้สำรวจความเคลื่อนไหวความต่อเนื่องในการทำการเกษตร การดำเนินชีวิตเพื่อประเมินถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจและ

สังคม ซึ่งส่งผลให้เกิดความต่อเนื่อง และไม่ต่อเนื่องของครอบครัวที่ทำการเกษตร วิฤตการณ์ทางสังคมเกษตรของชาวเกาหลีใต้เกิดปัญหา นายทุนและวัฒนธรรมทางสังคมซึ่งผู้คนที่อยู่ทั้งในระดับครอบครัวและระดับเศรษฐกิจในเมืองใหญ่ การค้นพบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือนโยบายของรัฐบาลเริ่มมุ่งที่จะแก้ปัญหาทางการเกษตร โดยสนับสนุนวิสาหกิจทางการเกษตร และจะต้องให้ความเอาใจใส่ต่อวัฒนธรรมสังคม พร้อมกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ซานได่ ยูซุรุ , อาคิยาม่า อิโซะ และโดนี่ (Sato, Yuzuru, Akiyama, Eizo and Donyne . 2001 : unpagged) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสับสนในการเรียนจาก 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของการเรียนรู้จะต้องมีการปฏิบัติด้วยการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งการพัฒนาตนเอง โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้ง่ายหรือซับซ้อน ซึ่งเกิดจากสถานะที่เกี่ยวข้องและการตัดสินใจที่เหมาะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ลักษณะประชากร
1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. รายได้ต่อเดือน 5. ขนาดครอบครัว

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการดำเนินชีวิต ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน บ้านหนองเครือ ตำบลดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชากรในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,236 ครัวเรือน จำนวน 5,528 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลดงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 400 ครัวเรือน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน โดยสุ่มจาก 16 หมู่บ้าน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ 1	464	34
หมู่ 2	392	29
หมู่ 3	328	24
หมู่ 4	305	22
หมู่ 5	282	21
หมู่ 6	429	31
หมู่ 7	346	25
หมู่ 8	248	18
หมู่ 9	428	31
หมู่ 10	270	20
หมู่ 11	362	26
หมู่ 12	509	37
หมู่ 13	447	32
หมู่ 14	221	15
หมู่ 15	286	20
หมู่ 16	211	15
รวม	5,528	400

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ (2551)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้ถามกับประชากรใน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ 6 ด้าน ด้านการดำเนินชีวิต ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาในการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย แนวคิด ทฤษฎีและหลักการ ตลอดจนพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชากร ตำบลสูงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ 6 ด้าน ด้านการดำเนินชีวิต ด้านความคิด ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ได้แบบสอบถาม จำนวน 41 ข้อ

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสม

2.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงสภาพความเป็นจริง เป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม แบบเชิงประจักษ์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มทดลอง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน) และหาค่าความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2.7 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ถ้าค่า r มีค่า 0.8 ขึ้นไปถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9126 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้วได้จัดกระทำข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แต่ละข้อและใส่รหัส
2. จัดแยกแบบสอบถามเป็นกลุ่มตามระบบของตัวแปร
3. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป นำเสนอในรูปแบบ

ตารางประกอบความเรียก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรในตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเก็บข้อมูลจนครบจำนวน 400 คน (ครัวเรือน) ในเดือนเมษายน – พฤษภาคม พ.ศ. 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบค่าความถี่แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist)

2. กรอกรหัสแบบสอบถาม

3. ให้คะแนนตามเกณฑ์ระดับปฏิบัติการแต่ละฉบับ โดยมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนนดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมมาก
3	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าร้อยละและเสนอข้อมูลในรูปของตารางแสดงจำนวนร้อยละ

5. การศึกษาสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบการบรรยาย

6. การศึกษาพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชากรตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชากรตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าคะแนนที่ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t – test) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชากรตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe Method) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ข้อเสนอแนะ

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2540 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีการวัดเป็นนามบัญญัติและเรียงลำดับใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีการวัดแบบมาตราส่วนใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกรณีที่มีตัวแปร 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าคะแนนที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test)
4. การทดสอบสมมติฐานกรณีที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ขนาดครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ด้วย การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)